

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA OBRANY PŘED LYMSKOU BORELIÓZOU

PREVENCE

- nechod'te zbytečně trávou
- používejte repelenty
- s odstraněním klíštěte **NEVÁHEJTE**
- na klíště nesahejte holou rukou
- po odstranění klíštěte místo dezinfikujte
- klíště lze zaslat na vyšetření do laboratoře

LÉČBA

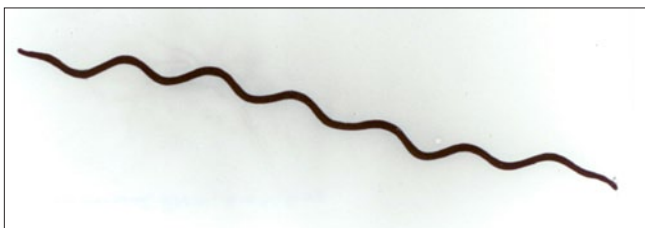
- lymeská borelióza se léčí **ANTIBIOTIKY**
- kruhová skvrna v místě zákusu je signálem k **OKAMŽITÉ LÉČBĚ**
- při výskytu skvrny je zbytečné dělat krevní testy
- lékaře navštivte i při výskytu dalších příznaků

RYCHLÉ ODSTRANĚNÍ KLÍŠTĚTE A RYCHLÉ ZAHÁJENÍ LÉČBY V PŘÍPADĚ PODEZŘENÍ NA NÁKAZU JSOU ZÁSADNÍ PRO SNÍŽENÍ RIZIKA ROZVOJE VÁŽNÉ NEMOCI.

Lymeská borelióza
BRAŇTE SE VČAS!

Borelióza je infekční bakteriální nemoc přenášená klíšťaty, asi 5x častější než klíšťová encefalitida. Nákaze boreliózou se vyplatí předcházet - rozvinutá nemoc se obtížně rozeznává i léčí a může vést k trvalým zdravotním následkům. Narozdíl od encefalitidy proti ní bohužel nelze očkovat.

Borelie v elektronovém mikroskopu

Prevence

Klíšťata jsou aktivní od časného jara (březen) až do zámrazu (listopad). Na vlhkých místech číhají na konečcích trávy a keřů až do výšky 1 m, pokud je sucho, skrývají se při zemi. Při každém výletu do přírody používejte repelent, vhodnou obuv a oblečení. Obuv by měla být pevná a uzavřená, kalhoty světlé a hladké. Obojí důkladně nastříkejte účinným repelentem vhodným na oděvy nejméně do výšky kolen. Doporučené jsou repelenty s obsahem permethrinu/deltamethrinu, který klíšťata přímo zabíjí. Běžné repelenty proti komárům na klíšťata účinkují jen slabě. Nesedějte a nelehejte si do trávy v místech, kde se mohou klíšťata vyskytovat, a to ani na deku - klíště si v dece můžete přinést až domů. Nejčastěji na vás klíště může číhat na zarostlých okrajích cest, na březích vodních toků a na rozhraní mezi loukou a lesem, můžete jej ale chytnout i v příměstském parku nebo na zahradě.

Po návratu domů se pozorně prohleďte, a ještě jednou znovu po několika hodinách - klíště putuje po těle a hledá vhodné místo k přisátí s tenkou kůží: podkoleno, podpaží, třísla, za ušima a ve vlasech hlavně u dětí. Osprchování rozhodně nestačí. Nehleďte jen černého „broučka“ - nedospělé klíště (nymfa) je černé, asi milimetr velké, larva ještě menší a průsvitná. I ta nejmenší larva vás může nakazit! Pokud klíště objevíte včas, nic není ztraceno - je třeba ho co nejrychleji odstranit. Klíště do místa vpichu vypouští sliny a s nimi znečistlivující a protisvědivé látky, které současně snižují imunitu a umožní bakteriím z klíštěte přejít do hostitele. Čím déle saje, tím je riziko nákazy větší. Včasné odstranění klíštěte do několika hodin od přisátí může riziko přenosu borelii snížit.

Odstranění klíštěte

Přísáté klíště co nejdříve odstraňte: nedotýkejte se ho rukou, použijte speciální pinzetu nebo kartu (k dostání v lékárnách) a ranku následně ihned ošetřete jodovou dezinfekcí. Kůži sledujte nejméně 1 měsíc a dejte pozor i na další příznaky.

larva

nymfa

Vytažené klíště můžete nechat vyšetřit ve speciální laboratoři (kontakty najdete na internetu). Pokud je vyšetření pozitivní, nelze v této chvíli nijak zjistit, jestli jste se skutečně nakazili - protilátky se vytvářejí až po cca 3 týdnech. Čekat na příznaky by však mohlo boreliím dát dostatek času, aby se ve vašem těle množily a šířily. Doporučujeme vám proto okamžitou léčbu.

Příznaky boreliózy

Asi u 50 % nakažených se objeví typická skvrna na kůži - erythema migrans. Nemusí vypadat typicky jako šířící se kruh se světlým středem, ale může být i celoplošná, od pěti do několika desítek cm. Důležité je, že se objeví s odstupem několika dnů až týdnů (vzácně i měsíců) od přisátí klíštěte, což ji odlišuje od alergie na kousnutí. Její objevení v místě zákusu klíštěte nebo na jiném místě na těle je vždy důvodem k OKAMŽITÉ LÉČBĚ - znamená totiž, že infekce se šíří kůží a postupuje dál do těla. Krev se v této fázi neodebírá, protilátky se ještě nevytvořily a testováním je lze zjistit až asi tři týdny po nakažení.

typická skvrna na kůži (erythema migrans)

U poloviny nakažených se skvrna vůbec nevytvoří, nepřehlédněte proto další příznaky: letní chřipka s bolestí v krku, teplotou, bolestí kloubů a svalů, u které chybí rýma nebo kašel, může být borelióza. Stěhovavé bolesti kloubů, zvýšená teplota, zvětšení uzlin (často poblíž místa, kde bylo klíště), bolesti hlavy, závratě, mravenčení, pálení kůže či obrna lícního nervu patří k příznakům, které lze snadno zaměnit s jinými nemocemi - i proto je diagnóza boreliózy tak problematická. Na včasné diagnóze a okamžité léčbě přitom závisí vaše zdraví! Příznaky mohou načas ustoupit i bez léčení, skvrna sama zmizí. Borelie se pak mohou usadit v různých orgánech jako jsou klouby, srdce nebo mozek.

Léčba boreliózy

Jediné včasné léčba může předejít vážné nemoci. Borelie jsou bakterie, jediným účinným lékem jsou proto antibiotika. Požádejte Vašeho lékaře o důkladnou léčbu vhodným druhem antibiotik. Léčba by měla být dostatečně dlouhá, delší než u běžných nemocí, jako je angína. Měla by trvat do vymizení všech příznaků. Pokud skvrna nemizí nebo se stále necítíte dobře, případně se Vaše potíže ještě zhoršují, je vhodné asi po dvou týdnech lék změnit na jiný.

Další infekce z klíšťat

Klíště nakažené více druhy infekcí není žádnou výjimkou. Dostatečně známá je virová klíšťová encefalitida, ale klíště kromě borelii může přenášet i další bakterie, v ČR nejčastěji ehrlichie, které napadají bílé krvinky (neutrofilů). Ehrlichioza má rychlejší průběh než borelióza, s horečkou, zvracením, bolestmi hlavy a kloubů už asi týden po nakažení. Léčí se tetracyklinovými antibiotiky, peniciliny vhodné na boreliózu na ni nezabírají. Proto je při podezření na obě nemoci potřeba léčbu upravit.

Chronická borelióza

Při nedostatečné nebo nevhodné léčbě může infekce přejít do chronického stadia s mnoha vážnými zdravotními potížemi. Léčba je náročná, ale možná.

Další informace o této zákeřné nemoci a její léčbě i zkušenosti pacientů najdete na <http://www.borelioza.cz>

Očkování

V současné době očkování pro lidi NEEEXISTUJE! Proti borelióze můžete nechat očkovat svého pejska, ale nezapomeňte, že nakazit se můžete, i když mu budete vyťahovat klíšťata holou rukou.